

Beszámoló

A 2016-os alkotói ösztöndíjra megírt pályázatomban a *Kis házikó a halottaknak* címet viselő előadás létrehozása volt. Ezt nem sikerült teljesítenem. Az előadás címe végül csupán *Házikó a halottaknak* lett. Mentségemül szolgál, hogy már a pályázat leadásakor is munkacímként kezeltem a fenti szóösszetételt.

Komolyra fordítva a szót, mindenekelőtt szeretném megköszönni a Kuratóriumnak a bizalmat, a lehetőséget. Úgy érzem, sikerült egy kiforrott, személyes hangvétellű anyagot létrehozni, melynek megvan az az érdeme is, hogy könnyen szállítható, illetve minimális technikai feltételekkel bárhol játszható.

Amint azt a pályázati űrlapba is írtam, a cél az volt, hogy létrehozzunk egy egyéni előadást, melynek központi témái a halál, illetve a bonyolult, sokszor ellentmondásos érzelmekkel teli kapcsolat a legszorosabb családtagok: Apa, Anya és Gyerek között. Mindezt a XX. század két óriási alkotójának – a mifelénk méltatlanul elfeledett Salvatore Quasimodo szicíliai, illetve az eleve alig ismert Tadeusz Rózewicz lengyel költők – szövegeire támaszkodva. Az előadás rendezője Grzegorz Ziolkowski. Zenészként Salat-Sakariás Soma működött közre: egy csodálatos hangszeren, viola da gamba-n játszik a második, apáról szóló részben, miközben úgy van beépítve a történetbe, hogy őáltala jelenik meg magának az apának a (néma) figurája, így inkább egy duettől kellene beszélnünk, mintsem egy egyéniről. Fontos volt számunkra, hogy a zene ne aláfestésként, hangulatfokozóként működjön. Azt szerettük volna, ha a zenész és a színész, a zene és a szöveg, a hangszer hangja és az emberi hang kommunikálnak egymással, kapcsolatban vannak, egymás rezdülésére, egymás impulzusaira reagálnak, és így egy szerves kapcsolat alakul ki köztük, egy adok-kapok, egy, mindig az itt és most-ban kialakuló kérdés-felelet viszony. Ennek megfelelően ez is volt a kedvenc részem a próbafolyamatban: azok a pillanatok, amikor Somával megtaláltuk egymást, amikor valóban „beszéltünk” egymással, ő a hangszerén, én a szövegemen keresztül, de mindketten a jelenlétünkkel. Amikor sikerült túllépnünk a színházat, a partitúrát, és élővé tettük a történetet. Érzésem szerint ezt sikerült az eddig tartott előadások alkalmával is elérni, ugyanakkor azt is tisztán érzem, hogy ez nem egy lezárt folyamat, van még hova fejlődnie, mélyülnie.

Azt is szeretttük volna, ha a szövegek az akciót szolgálják, és nem önmagukat: nem egy szavalóest összeállítására vállalkoztunk, hanem egy fontos téma boncolgatására, ami vallomásként, de előadásként is működik, és amiben vannak ugyan művészi eszközök (vers, zene), van jelmez, vannak tárgyak, de minden elemnek szervesen kell jelen lennie, azzal a céllal, hogy az akciót szolgálja. A végeredmény egy két különálló, de egymáshoz kapcsolódó részből álló 50 perces előadás.

A próbafolyamat első felében konzultáltunk a rendezővel, beszélgettünk élőben vagy Skype-on, a szövegek tisztázásával, véglegesítésével, a különböző fordításoknak az eredetivel történő egybevetésével, javításával foglalkoztunk, ezt követték augusztusban maguk a próbák, előbb Kolozsváron, a Ferences kolostor refektóriumában (amely szándékunk szerint egyfajta otthonaként funkcionál majd az előadásnak), később Kidén, a Kidei Alkotótérben. Itt tartottuk az előadás munkabemutatóját, mely a „Csomópontok, időpontok: a Csónak” nyári színháztábor része volt. Október elején pedig a KaravanAct – Utazó Színházi Fesztivál keretében megtartottuk a hivatalos bemutatót is, előbb Csíkszeredában (október 1.), majd Kidén és Kolozsváron is játsztuk az előadást (október 2. és 3.).

Az előadást eközben meghívták a 8. Interetnikai Színházi Fesztiválra (IFESZT), így november 8-án Szatmáronjátsztuk. Lévén, hogy Soma Svájcban él, és gyakran vannak fellépései, koncertjei, a szatmári előadás alkalmából létrehoztunk egy olyan verziót is, amiben Pál Attila vesz részt, aki hegedűn játszik.

Ezt követően a lengyelországi Poznańban játsztuk az előadást, ezúttal ismét Somával (november 12.). Az előadás legközelebb június 1-én lesz látható az angliai Dartingtonban, a Dartington Hall Trust által szervezett eseményen, ahol az első, az anyáról szóló részt fogom játszani. A továbbiakban pedig nekiállunk szervezni a különböző játszási lehetőségeket. Mint mondtam az elején, az előadás érdeme, hogy könnyen szállítható: a „díslet” bio-díslet, tehát mindig az adott helyszínre alakítható, csupán néhány elengedhetetlen elem van, ami nélkül nem tud működni (ajtók, megfelelő méretű játéktér). Ily módon szeretném az előadást minél változatosabb helyszíneken, tehát színházi környezetben kívül is játszani: öregek otthona, árvaház, börtön, iskolák.

Még egyszer köszönöm a Kuratórium tagjainak, valamint a Communitasnak a támogatást, jó érzés volt úgy dolgozni egy szívügyön, hogy közben az energia fele nem arra ment el, hogy egyáltalán hogyan és miből fog ez az egész megtörténni.

"Hiány. Emlék. Búcsú. Úr.
Remény. Halál.
Ragaszkodás. Elengedés.
Feloldás. Ima. Gyónás.
A két részből álló előadás
az Anya-Gyermek, illetve az
Apa-Gyermek viszonyt
tematizálja Salvatore
Quasimodo és Tadeusz
Różewicz szövegein
keresztül."

**Házikó a halottaknak
Căsuță pentru morți
(Shoshin, RO)**

10.1., 19.00

Szakszervezetek Művelődési Háza
Casa de cultura a sindicatelor

*INGYENES / INTRARE LIBERĂ

